

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: negyedévre 20 fillér.
Megjelenik minden hónap 15 én.

FELVÉDELÉS SZERKESZTŐ:
WALTHIER GYÖRGY
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám

Hirdetéseket
kedvezményes feltételek mellett közlünk.

NAGYBŐJT VÉGÉN

Nagypéntek, a kínok és keservek passió-utja a megfeszített Jézushoz vezet a hívő embert.

A keresztény lélek előtt e napon megismétlődik az Üdvözítő szenvedésének története. Mintha előtte roskadozna súlyos keresztje alatt a megkorbácsolt, elerőtlenedett Jézus, akit sokan nem értettek, elárultak és meggyaláztak. Látja megcsufoltan, de főnséges megnyugvással, csodás odaadással függni a keresztfán, mintha most is azt suttogná: látod bűnös, a te és embertársaid tengerek vétkéért mily iszonyú szenvedést és gyötrelmes halált kell vállalom!

És csak annak tudata enyhíti részvevő fájdalmunkat, hogy Krisztus győzött, s a kínhalált boldog föltámadás követte.

Jóleső érzés hallani a husvétii harangok zengő szavát, amikor a világ minden tája és minden népe felé hirdetik, hogy az emberiség Megváltója föltámadt és él!

Örömünkbe azonban mégis keserű üröm vegyül, mert az emberiség hétköznapjainkább a nagypénteki szenvedést ujtják és nem a föltámadás örömeiből táplálkoznak.

A föltámadt Krisztusban való hit az üdvösség hajnala és feltétele, s népek, országok félrevezetett tömegei a keresztre feszítik azt!

Krisztus örök tanai az emberi élet legnagyobb kincsei, amelyeket emberi agy és tudás soha ki nem talált volna, s gyarló, hitetlen analfabéták félremagyarazzák, kiforgatják és meghamisítják.

A krisztusi erkölcs és erény átélése a világ legragyogóbb ideáljait produkálta, s most az erkölcsi igazságokat hazugságba fojtják, a tiszta jellemet sárral piszkítják, az erényt, a tisztességet gunytárgyává teszik.

Ami szép, jó és nemes kiárad az evangéliumból, azt homályba borítják a tagadás és testiség bűnös apostolai.

Az istentagadás és hitközöny minden nap keresztet ácsol, hogy újra megfeszítse Krisztust, letörölje a földszínről Egyházát, kiirtsa a szí-

vekből tanítását és élje a maga öntudatlan, állatias, embertelen, vértől gőzölgő vandál életét.

Nagypéntek sötétségét akarják ráborítani a katolikus hitre és meggyőződésre, hogy az levegőt ne kapjon, a katolikus tiszta családi életre, hogy azt beszennyezzék, az egész keresztény társadalomra, hogy azt megfojtsák...

De minden romlottság és hanyatlás, minden anyagiaság és eszeveszettség között sem vesz erőt rajtunk a keserű csüggedés, a gyáva lemondás és meghunyászkodás érzete, mert érezzük és biztosan tudjuk, hogy e sivár kor fekete éjszakáján áttör a husvétii föltámadás diadalmos fényugara és a kereszténység megdöbbenhetetlen bástyája mindvégig menhelye és védője lesz azoknak, akiknek lelkében él és tettekben megnyilatkozik a föltámadt Krisztusban való erős hit! A zengő husvétii harangok — most mint vészharangok ébresztik az alvó katolikusok millióit, hogy szent hitünk és egyházunk védelmére, lelkünk mentésére csatasorba álljanak és öntudatos, tevékeny, bátor, hitvalló élettel emeljenek gátakat az istentagadás hömpölygő hullámainak.

Krisztus sziklára építette anyaszentegyházát, melyet a pokol kapui sem döntenek meg. — Ne féljünk hát, ne bujjunk el, mint a gyáva apostolok, hanem lássunk munkához, s önmagunkban, családjunkban, társadalmi körzeteinkben dolgozzunk Krisztusért, saját és felebarátaink erkölcsi és lelki értékeinek megmentéseért!

Krisztus kétezeréves öröksége: az evangélium, — Szent István szelleme, az évezredek magyarság régi nagysága és dicsősége kötelez bennünket arra, hogy a trianoni rab magyar-ifjuság ne örökös nagypénteki keserűségben és szenvedésben szynlődjön, hanem Szűz Mária boldog országában diadalmos husvétii ünnepet is megéljen!

Magyarság kettős Szentéve

Irta: HUSZÁR KÁROLY nyug. m. kir. miniszterelnök.

XI. Pius pápa kegyességéből és a római Egyház erre illetékes világszervezetének egyhangu határozata folytán két éven át mind az öt földrésznek közfigyelmébe Magyarországra és főképen Budapestre irányul. 1938. május 25-30-ig lesz az Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten. Négyszázmillió katolikus hívő és az egész művelt világ már most lázasan készülődik az isteni és emberi szeretet nagy nemzetközi ünnepeire, amelyre valamennyi keresztény nemzet elküldi a maga szellemi kiválóságait és buzgó zarándokait. Százezernyi külföldi vendég érkezik gyönyörű fővárosunkba, hogy itt tanubizonyoságot tegyen redithetetlen istenhitéről. Az Oltárszentség magaslatos gondolata elnémitja a nagy társadalmi és faji ellentéteket és a hívők milliói a szeretet jegyében bizonyoságot tesznek Krisztus mellett. A kor égető nagy problémái a világ legtudósabb és legragyogóbb szónokai által nyernek megvilágosítást Budapesten és az atheista és világforradalmi borzalmak sötét éjszakájába beleragyogtatjuk a Krisztus evangéliumának fényességét.

Szent István királyunk megdicsőülésének és a Patrona Hungariae tiszteletének kilenczázados jubileuma alkalmából kapta meg Magyarország gyönyörű fővárosunkat a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust székhelyül. A nagy világvárosok és a nagy birodalmak után most Budapestre jutott a sor és ez rendkívüli nagy megtiszteltetés hazánkra és népünkre. A hit és szeretet eszméje fog ragyogni mindenekben, de szavakkal ki sem fejez-

hető az az erkölcsi, anyagi és minden irányú haszon, amely ebből hazánkra fog származni.

Azok a százazrek, akik idegenből ide sereglenek, megismerik országunkat és nemzetünket, csak természetes, hogy mind barátainkká válnak. Felbecsülhetetlen szolgálatot tesz ezzel a katolicizmus a hazának. Nem fogunk gyűléseinken politizálni, de az a felemelkedett magaslatos érzület, amely az ilyen eucharisztikus kongresszusok eredménye szokott lenni, jótékonyan fogja éreztetni a maga hatását nemzetközi vonatkozásokban is. A lánggalobbanó katolikus szolidaritás lesz az égi jutalma imádságos fáradozásainknak.

Csúcspontja az ünnepeknek 1938 május utolsó hetében lesz, amikor a Szent Imre-évet messze fölülmuló ünnepek és ajtatosságok lesznek, nevezetesen a Szent Korona közszemlére való teteje, egy félmillió hívő közös áldozása egy misén, hajóskörmenet az Oltárszentséggel a Dunán, a Szent Jobb hódoló körmenete az Ándrássy-uton és a külföldi és hazai közönség külön és közös diszgyűlései. Ezenkívül nagy művészi események, kiállítások, hangversenyek, népünnepélyek. Csodás látványokat ígér az ősi történelmi disz, az egyház ragyogó pompája és valamennyi nép nemzeti viselete. Öt világrész minden szépsége fog felvonulni Budapest utcáin.

Magyar Testvérek, érezzétek át szívetekben, hogy az ország-építő, az állam-szervező, apostoli nagy király még halála után kilencszáz évvel is így segíti és áldja az ő nemzetét.

NAGYCSÜTÖRTÖK

Nagycsütörtök estén
Kék ibolyák terhén
Bolyhoz a fény gyászt és
Csodasíró fodrot:
Óh, te Isten-Ember, —
Szegény, fájó, boldog:
Harminc ezüst pénz csak
Emberséged ára,
S csak anyád kísér el
A Kálváriára...
Bánatok esorognak;
Durván arcucsapnak,
É magad maradsz meg
Bús tűrő magadnak,

Ijedt, levert néped...
Mind, mind megtagadnak —
Halk szenvedésedben
Csak gúny nyög előtted,
És te, Uram, mégis
Megcsókolod őket!
Szidnak, megkötöznek,
Bibor-rongyot löknek
Felsebzett válladra
És kezébe nádat,
S röhögő bitangok
Köpik le orcádat,
Mert sok ósdi szennyet
Meg tudtál tagadni,

S Igéd árnyán kellett
Csúfos halált halni.

Nagycsütörtök estén
Kék ibolyák terhén
Bolyhoz a fény gyászt és
Csodasíró fodrot,
S Veronikás-kendőt
Nyujt minden, leomlott...
Ha meg is tagadtunk,
Egy volt, messi nyárba,
Ma elmegyünk Hozzád
A Kálváriára!...

Bartha András

KATOLIKUS AKCIÓ

Egyházmegyei tanácsulást

tartott Békéscsabán, március 16-án a Katolikus Kulturház nagytermében a nagyváradi csonkaegyházmegye A. C. tanácsa dr. Lindenberger János apostoli kormányzó elnöklele alatt.

A tanács szép számban megjelent papi és világi tagjai nagy éljenzéssel fogadták a gyűlésen megjelent vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispánt, aki nagy érdeklődéssel hallgatta a tanácsülés gazdag és tartalmas programjának nívós vitát eredményező tárgyalását.

Mellau Márton pápai prelátus, a Katolikus Akció egyházmegyei igazgatója nagyvonalú előadói beszédében körvonalazta az Eucharisztikus Világkongresszus és Szent István jubileumi ünnepséggel kapcsolatos egyházmegyei és egyházközségi teendőket. Nemcsak tömegfelvonulásokat, hanem Krisztus szeretetétől lángbaborult lelkek tudatos vallás-erkölcsi megújodását, a lelkiélet elmélyülését, a katolikus magyar családok levegőjének teljes megtisztulását sürgeti a világraszóló, legfeljebb egy-egy században előforduló kettős ünneplés.

A cselekvésrekész katolikus tábor munka-irányítását az egész országban egységesen az Országos Központ végzi. Az Egyházmegyei tanácsnak az a feladata, hogy felkészítse, talpraállásra ösztönözze az egyházközségek különféle szakosztályait.

Majd a szakosztályok legközelebbi teendőit vázolta. Beható tárgyalás után Egyházmegyénk főpáστοra az alábbi tanácsi határozatokat hirdette meg:

1. A hitbuzgalmi és erkölcsvédelmi szakosztály missziót rendez mindazon egyházközségekben, ahol 3 évnél régebben volt ilyen. — Ahol mostanában tartottak missziót, ott vagy az év őszén, vagy a jövő év tavaszán az Oltárszentségben élő Krisztus imáadására rendeznek 3 napos lelkigyakorlatokat.

Általánosítani kívánja a több helyen szépen bevált „arató-ünnepek” rendezését „Veni Sancte” vagy hálaadó istentiszteletek keretében. Elfogadható dátumok szent László király vagy Szent Péter apostol, esetleg Szent Sándor Boldogasszony ünnepe az aratás előtt, vagy a cséplés befejezése után szent István király ünnepe.

Kéréssel fordul a Központoz, hogy az Eucharisztikus ünnepségek szentmiséjének magyar szövegét és az énekeket kellő időben — költség nélkül — küldjék szét betanulás és egyöntetű közös éneklés céljából.

Felhívja az egyházmegyei tanács az egyházközségeket, hogy a szentévkben külön ünnepség keretében állítsanak emléket akár templomban, akár középületekben, vagy iskolákban az országalapító Szent István királynak.

2. A kulturális és sajtó szakosztály feladata leendő ismertetni a néppel a nagy király törvényhozói működését, kimutatni annak bensőséges kapcsolatát a katolikus anyaszentegyház erkölcsi törvényeivel, ismeretterjesztő előadásokon bemutatni és magyarázni Szent István fiához: szent Imréhez intézett örökbecsű intelmeit, első szent királyunknak az Egyház Fejével való bensőséges viszonyát.

Sürgeti a Központot, hogy pályázatok kiírásával megfelelő szindarabokat irasson a katolikus írógárdával, mert műkedvelő ifjúságunk nagy hiányát érzi a nívós, vallás-erkölcsi tekintetben is kifogástalan, falun is előadható színműveknek.

Nagy örömmel üdvözli és széles körben terjesztésre ajánlja az Új Élet kiadásában megjelenő olcsó regényeket. A Palládus kiadásai igen népszerűek lettek mindenfelé, kívánatos, hogy a 10 filléres új regénysorozat is hasonló téma-körben mozogjon.

Ezzel kapcsolatban mindenütt megvalósítandónak tartja a „Katolikus Népkönyvtárak” létesítését. A Szent István-társulat kiadványaiból 50%-os kedvezményének biztosítását kéri kieszközölni a Központtól.

3. A szociális-charitatív osztály sürgősen tegye vizsgálat tárgyává a nép vallás-erkölcsi és szociális helyzetét. Míg egyrészt minden alkalmat és módot meg kell ragadni a nép anyagi helyzetének segítésén, másrészt komoly erkölcsi életfelfogásra, a vállalt munka pontos és helyes teljesítésére kell ránevelni a katolikus munkástömegeket. Az állam telepítési akciójában alig vehetnek részt a katolikus munkástömegek, mert hiányzik náluk az a csekély tőke is, amelytől a telepítésben való részvétel függ. A megszorított munkástömegek tekintélyes hányadának elhelyezését a katolikus nagybirtokosok és egyházi javadalmak kezelőinek figyelmébe ajánlja a tanács. *Vizsont elvárja, hogy szegényt ne hozzanak falujokra és egyházukra, mint legutóbb az ujirazi káptalani birtokon történt.*

Ajánlja a sok, kiskorú gyermekes anyák jutalmazását és egyházi segélyezését. Amikor a vagyonos és tehetőss asszonyok megfedeknek szülői hivatásuk, esküjük és hazafias, nemzetfenntartó kötelességükről, méltán tarthatnak számot kivételes tiszteletre és jutalomra a szegény, nélkülözö munkásasszonyok, akik az Isten életfakasztását — a régi magyar anyák példájára — most is kitüntetésnek és Isten áldásának tartják.

Mivel pedig a különféle „normák” bevezetésével a felnőttek segélyezése többé-kevésbé biztosítva van, az egyházközségek segélyakcióját a szegény iskolásgyermekek istápolására óhajtja irányítani az egyházmegyei tanács.

Sürgős feladatnak tekinti még a házi betegápolás és családgondozás gyakorlati megszerzését, különös figyelemmel a polgári és vadházasságokban élő párok megmentésére, s mindkét nembeli ifjúság helyes nevelésére.

Elsőrangú feladatnak írja elő a „Katolikus Légényegyletek” megalakítását. Kerkai István jézustársasági atya nagyvonalú és meggyőző ismertetése alapján a legény-tanfolyamok végzését sürgeti elsősorban megindulási alapul.

Életrevaló eszmének tartja azt az eljárást is, hogy az iparostanoncokat kiemelve a levente-tömegből cserkészcsapatokba sorozzák be.

A nagyszerű munkaprogram megvalósítását csak úgy tartja keresztülvihetőnek, ha az egyes szakosztályok öntudatos irányításával a családmegbizottak lelkes odaadással munkába állanak Isten dicsőségére és a lelkek javára.

Gyűlés előtt megalakult az egyházmegyei papság „missziós egyesülete”. Főpástorunk az egyesület vezetőjéül Fetzter József szarvasi esperes-plebános, pápai kamarást nevezte ki. A tisztikar és választmány megalakulásával megkezdte munkáját az új egyesület, hogy az egyházközségek híveinek missziókat és lelkigyakorlatokat tartson mindazon helyen, ahová szerzetes atyák nagy elfoglaltságuk miatt eljutni nem tudnak.

Lelkigyakorlatok. Az endrődi női és leány hitbuzgalmi egyesületek tagjai részére tartott szépen sikerült triduumot Balázskovics József igazgató, szaléziánus atya. — A beszédekben igen szép számú hallgatóság vett részt és nagy tömegben járultak a közös szentáldozáshoz. — A fiatalabb asszonyok és leányok közül azonban még sokat nem láttunk az áldoztató oltárnál! — Jézus őket is hívja!

Kondorostanyai templomunkban március 11–14 napjain tartottak a lelkigyakorlatok. Marton Béla szalézi atyát a hívek szép száma hallgatott állandóan nagy figyelemmel és áhítattal. A lelkigyakorlat igen szép eredményeket könyvelhet el, mert a gyermekeket nem számítva, csak felnőttek több mint 700-an végezték el a szentgyónásukat, s a felnőttek szentáldozásainak a száma a lelkigyakorlatok alatt kb. 1000 volt. Márc. 14-én vasárnap közös szentáldozással fejeződött be a lelkigyakorlat. Lélekemelő látvány volt, amint szentáldozáskor a templomban lévő híveknek tömege megmozdult, s talán senki sem volt a templomban, aki az áldoztatóasztalhoz ne térdelt volna. A nagymise után Marton Béla szalézi atya szeretettel bucsuzott el a kondorostanyai hívektől, akiket kért, hogy a lelkigyakorlatban kapott nagy kegyelmeket őrizzék meg és gyümölcsöztessék lelkükben.

Istentiszteleti sorrend:

Virágvasárnapján d. e. 10 órakor barka-szentelés. Nagyszerdán d. u. 3 órakor Jeremiás siralmait énekeljük. Nagycsütörtölkön d. e. 9 órakor nagymise. Az összes hitbuzgalmi egyesületek közös szentáldozásra járulnak. D. u. 3 órakor Jeremiás siralmait énekeljük. Nagypénteken reggel 9 órakor csonka-mise. — D. u. 3 órakor — Jeremiás siralmi után az utolsó nagybőjli szentbeszédet mondja Csernus Mihály apátplebános. D. u. 5 órakor szent kereszt-uti ájtatosság. Este 6 órakor szent-ségbetétel, amikor is az énekkar a „Popule meus”-t énekl. Nagyszombaton reggel 6 órakor szentségkítétel. 1/2 8 órakor tűz- és husvétgyertya, majd keresztut szentelés. Délután 6 órakor feltámadás körmenet.

Husvét ünnepein a szokásos időben végezzük a szentmiséket és predikációkat.

Az első szentáldozók fehérvasárnapon járulnak a szentségekhez.

Bérmálás.

Husvét után megkezdjük a bérmálkozók összeírását. — A tankötelesek és ismétlősök az illetékes tanerőknél iratkoznak. — A bérmálkozók tanítását április 11-én, vasárnap délután 2 órakor kezdjük a templomban. — A külterületiek külön oktatást kapnak az iskolákban. — Akik nem vesznek részt a tanításban, azokat nem bocsájtjuk bérmálásra. Figyelmeztetjük a szülőket, hogy csak egyháziilag érvényes házasságban élő katolikus egyéneket kérjenek fel bérmászülőkül. Akik szegénységük miatt nem tudnak bérmászülöket szerezni, azok részére a hitbuzgalmi egyesületek tagjai közül kérünk fel bérmászülöket. — A bérmálás Endrődön május 14-én, Kondorostanyán május 15-én délelőtt lesz.

Tanyai istentiszteletek sorrendje. Március 21-én a varjasi, március 29-én a csejti és öregkerti kápolnás iskolákban, április 11-én a tanió-földi és öregkerti, április 18-án a polyákhalmi és varjasi, április 25-én csejti és öregkerti iskolákban tartunk be szentmiséket. — A husvét szentgyónásokat ez alkalommal is végezhetik a hívek.

Gyümölcsöltő boldogasszony ünnepe — mivel Nagycsütörtökre esik, — nem március 25-én, hanem április 5-én ünnepli az anyaszentegyház. Nem kötelező ünnep.

Figyelem! Husvét a feltámadás ünnepe. A győzelmes Krisztus elvárja tőlünk, hogy bűneinktől megtisztulva, lélekben feltámadva öltözzünk ünnepi ruhába és ünnepljük bensőkben is az élet diadalmas ünnepeit. Szakítsunk tehát bűn-rongyaikkal, végezzük el bűnbánó szívvel husvét szentgyónásunkat, hogy Jézus költözzön oda és kegyelmével, örömeivel boldoggá tegye ünneplésünket. — Szegény, koldus magyarok, nincs más menekvésünk, pártfogónk, segítőnk, csak az Ur Jézus, miért nem közeledtek hát hozzá?

Egyházközségi hírek

Az egyházközségi képviselőtestület január hó 8-án megválasztotta az egyháztanács tagokat.

Az egyháztanács, mint iskolaszék február hó 17-én alakuló gyűlést tartott, amelyen az Egyházközségi Szabályzat azon pontjait ismertették, amelyek az egyháztanács működését határozzák meg, jogait és kötelességeit írják elő. Az egyháztanács megválasztotta Német János és Balázs István tagokat a I., illetve II. ellenőri állásokra. Az iskolagondnoki teendők ellátásával továbbra is Csuvár Mihályt bízta meg, ugyiszintén meghagyta állásában id. Árvai Imre temető-gondnokot is. — Az eddigi templom-gondnokot, O. Timár Jánost saját kérelmére, előrehaladott korára való tekintettel, felmentette tisztességétől s jegyzőkönyvi kivonatban mondott köszönetet évtizedeken keresztül végzett becsületes, hűséges munkájáért. A megüresedett tisztviselésre egyhangulag Uhrin Mátyas tagot választotta meg.

Az egyházközségi képviselőtestület február hó 20-án tartott gyűlésén egyhangulag elfogadta az 1936. évi zárszámadást. Elnök ismertette a polgári község határozatát, amely kimondja, hogy a nagylapos-ujtelepi iskolaépítést és a tanítói állás megszervezését az egyházközségnek adja át, emellett 2000 pengővel járul hozzá az iskola építési költségeihez és a tanítói kezdő fizetés 10%-át mindenkor fizeti. Egyházközség képviselőtestülete az iskola átvételét elhatározta, az állás megszervezését kimondta és építési államsegélyt kér. Mivel az O. F. B. útján kijelölt telek a kövesültől távol van, képviselőtestület az iskolát a kövesút mentén öhajítja felépíttetni és erre a célra dr. Tüköry József földbirtokostól kér meg felelő telket.

A mirhói Munkás Otthon felépítésére a m. kir. belügyminisztérium 2000 pengő államsegélyt adott, vármegyénk főispánja pedig az építkezés munkabértöbbletének kiadásait vállalta. Az államsegéllyel, a főispán ur hozzájárulásával és az egyházközség áldozatkészségével felépülhet a munkások állandó otthona.

Az egyházközségi képviselőtestület március hó 8-án is tartott gyűlést, amelyen a polgári iskolai tornaterem építésére benyújtott ajánlatokat bontották fel. Ajánlatlaltal állapította meg a képviselőtestület, hogy a helybéli vállalkozók cca 1000 P-vel drágább ajánlatot adtak be, mint Lipták János törökszentmiklósi építési vállalkozó. Ha az államépítészeti Hivatal az eredeti tervet eszközölt-költségmegtakarítást célzó-módosításokat jóváhagyja, lehetőségét ad még az építéseknek kiegészítő ajánlatok benyújtására, s gazdasági bizottságot dízza meg a vállalatbaadással.

TEPLOMOT ÉPITENEK a debreceni munkások. A debreceni nyilastelepi katolikusok, legnagyobb részét a Máv. műhely munkásai elhatározták, hogy telepükön templomot építenek. Kamarás Gyula máv. főtanácsos felterjesztésére a Máv. ingy. netket adományozott a nemes célra. A Nyilastelepi Templomépítő Bizottság Kiss László káplán vezetésével lelkes munkával indította meg a gyűjtést a „munkás templom” építésére. Rövid idő alatt 6000 pengőt adtak össze a derék munkások. Gyönyörű példájukon épülhetnek a falu munkásai és hivei is.

Ifjú gazdák tömörülése

A gazdalegények és fiatalgazdák világnézeti és gazdasági összefogását célzó gyűlést hívott össze 1937. március 14-én Sorbán Jenő dr. járásunk főszolgabírája az endrői község háza tanácstermébe. Az Orosházi Gazdai Ifjak Egyesületének kiküldöttjei egyesületi eszméiknek öhajították megnyerni Békés vármegye gazdai ifjúságát. E célból vezetőségük propaganda utra indult. Nálunk az említett értekezleten értékes beszédekkel mondtak és ismertették céljaikat.

Sorbán Jenő dr. főszolgabíránk nyitotta meg az értekezletet s kijelenti, hogy a gazdai ifjúság összefogása nem egyesületieskedés, nem is politika, hanem a magyar jövő biztosítása.

Majd az Orosházi Gazdai Ifjak Elnöke mondja el tízéves egyesületi életük lefolyását, célkitűzéseit s hangsúlyozza, hogy a megye ifjú gazdáinak meg kell ismerniök egymást. Az egyesületek közös munkájában egymásra találnak a magyar gazdai ifjúság, s néhány év múlva az élet küzdőterén is mint jóbarát fog egymásra találni.

Utána az Orosházi Egyesület szimpatikus fiatal pénztárosa tartott beszámolót az Orosházi Egyesület anyagi ügyeiről. Békés vármegye Gazdasági Egyesületének titkára volt a következő szónok aki logikus előadásban beszélt a magyar föld és a magyar nép helyes viszonyáról.

Községünk főjegyzője Harsányi László kijelenti, hogy mint a község társadalmi és adminisztratív vezetője kíván részt venni a gazda egyesületek munkájában. Fölföldy Béla rk. káplán az Endrői Rk. Legényegyesület vezetője a vallásos és hazafias „magyar” világnézet fontosságáról beszélt és az egyesületek barátságos együttműködését igéri.

Az értekezletet Sorbán Jenő dr. főszolgabíró rekesztette be. Kijelentette, hogy a gazdai ifjúság törekvéseit saját személyes ügyének tekinti, s azokat nemes célkitűzéseik miatt szívvel-lélekkel támogatja. Reméli, hogy Endrőd fiatal gazdái ráeszmélnek az eszme fontosságára és felkarolják azt.

Jelen voltak a körök kiküldöttjei, Kalmár Vince rk. egyházközségi világi elnök, Varju József, Kovács Libor az rk. tanstestület kiküldöttjei, és az endrői Legényegyesület képviselői.

MIT KELL TUDNI AZ IPAROSNAK

a betegsegélyzőről, tanonciskoláról, szerződésről, szabadításról és egyebekről

A Társadalombiztosítóba bejelentendő minden tanonc és segéd. A bejelentés nem a szerződés megkötésekor, hanem a tényleges munkábaállás alkalmával eszközölnöd, bejelentendő a lánytanonc is, továbbá bejelenteni tartozik a szülő saját gyermekét is, ha nála tanonc vagy segéd.

Tanonciskolába minden szerződött tanoncnak, akár fiu vagy leány, be kell iratkoznia, különben fel nem szabadítható. Iskolából való felmentést csakis érettségizettek, vagy nagykorúak és férjes nők kaphatnak.

A tanonc felvételét a próbaidő kezdetén, (amely 4 hétig tart), az ipartestület jegyzői irodájában kell bejelenteni, ezen próbaidő utolsó hetében a szerződés megkötendő, amire szükséges a tanonc születési, iskolai és tisztiorvosi bizonyítványa; amennyiben a tanonc a 18 évét befejezte, az orvosi bizonyítvány nem

FASIZMUS ÉS KATOLICIZMUS

A Kalocsai Katolikus Körben Gombos Károly érseki titkár tartott magas színvonalu, nagy érdeklődéssel kísért előadást „Fasizmus és katolicizmus” címmel. Musoiini az olasz jövendőt az „Unita Italia” egységének szimbólumára és a hadsereg mély vallásos szellemére építette fel — mondta az előadó. A háboruban megtanulta, hogy a katonák és az olasz nép mélysegesen hazafias és nagyon vallásos. Mikor a kormányt átvette, elhatározta, hogy a legszorosabban együttműködik az Egyházzal s ennek a pozitív erőnek segítségével megerősíti művét és Olaszország hatalmát is. Tisztában volt vele, hogy az Egyházat nem lehet a politikába befogni és a fasizmus diadalszekere elé állítani. De tudta azt is, hogy az Egyház története és a pápaság szerepe korszakot jelentő részei voltak mindig az olasz történelemben. Tudta, hogy a pápai Rómának világraszóló jelentősége a mai Olaszországnak is büszkesége. És tudta azt is, hogy a pápaság nemzeti és világ fölötti jellege mellett sokat jelent az, hogy központi szerveit olasz földön élő olasz emberek igazgatják. Mussolini mégsem opportunistá és viselkedése nem alakoskodás, mert katolikus gondolkodik és szinte a kegyetlenségig őszinte ember. Ami Mussolini katolikus kötelességének teljesítését illeti, arra nézve idézi P. Tacehi-Venturi jezsuita atya, a Duce benső barátja moodását: „Mussolini sohasem mulasztja el a vasárnapi misét”. Mussolini hisz Istenben, a teremtő, gondviselő, mindenható Urban. — Musoiini hisz a tizparancsolatban, imádkozik és ha barátait elparentálja a parlamentben, megemlékezik arról, hogy katolikus módon haltak meg. Sirjuknál lelédel. Mussolini nem opportunistá, mert az életet sub specie aeternitatis nézi. Mussolini szerint a boldogság nem itt keresendő, ahol a kötelesség pontos és vallásos teljesítésében a súlyos szolgálatban kereszettel hordozunk a vállunkon, hanem odaát, hiszen az élet halhatatlan.

Akiben ekkora a nemesebbre, a jobbra való törekvés, aki az irtózatos felelősség súlyát hordozza a lelkében, akit életsorsa egyre magasabb, zordabb régiókba kényszerít, arról méltán tehelő fel, hogy egyre jobban rá fog szorulni az Istenre és az Anyaszentegyházra.

Március 15-ike Endrődön

Szép ünnepség keretében adózott Endrőd társadalmá a márciusi ifjak emlékének. Délelőtt fél 10 órakor az ünnepélyes szentmisén testületileg vettek részt a hatóságok, egyesületek, körök.

Az ünnepélyes szentmise után az iskolánkülvüli népművelési bizottság rendezett lélekemelő ünnepséget a Hősök emlékművénél a következő műsorral: 1. Talpra magyar. Énekelte az Iparos Dalkör. 2. Harangi László: Márciusi kis vitézek. Szavalta Kurilla László IV. elemista. 3. A polgári iskolai ifjusági énekar kuruc dalokat énekelt. 4. Fodor Ödön: Márciusi nemzedék. Szavalta Hanyecz Irén III. polg. isk. tanuló. 5. Hunya Benedek dr. ünnepi beszédet mondott. 6. Sprenger: Március tizenötödikén. Szavalta Németh Levente s. oktató. 7. Rákóczi induló. Énekelte az Iparos Dalkör vegyeskara. 8. Radványi Sándor: Március. Szavalta Timár Lajos polg. isk. IV. o. t. 9. Nemzeti Hírszekegy. Énekelte az Iparos Dalkör vegyeskara.

Este 8 órakor az Ipartestületben a szokásos március 15-i ünnepi közvacsorát rendezték, amelyen igen szép számmal jelentek meg Endrőd összes társadalmi rétegeinek tagjai. Beszédet mondtak: Csernus Mihály apát-plébános, Harsányi László főjegyző, dr. Hunya Benő és dr. Libényi Béla ügyvédek, Kovács Ferenc ip. testületi elnök, Kovács Libor és Vaszkó Pál gazdálkodók.

Adóügyi tudnivalók

március—április hónapra.

Az adófékönyvek mindenhol lezárattak s így jól teszi minden adózó, ha a saját adókönyvecskéjét záradékolás céljából az adóügyi jegyzőnél bemutatja, mert ezzel meggyőződik arról, hogy mult évi befizetései, esetleges törlései helyesen vannak az adófékönyvbe bevezetve és pontos tudomást szerez arról, hogy mennyi a hátraléka, vagy túlfizetése.

Az elsőnegyedévi adófizetés kedvezményes határideje február 15-én lejárt s így a nemfizetők ellen a végrehajtás megindul. Nagyobb hátralékosok, ha fizetés képtelenek, kérelmezzenek halasztást. A kérelemre 2 P. okmánybélyeg szükséges. Április 1-én esedékessé válik a II. negyedévi adófizetés.

Ezekben a hónapokban vannak közszemlére kitéve nagyobb részét az adólajstromok. Sok kellemetlenséget lehet mellőzni, ha a lajstromokat meg is tekintjük és a téves, vagy helytelen kivetések ellen felszólalunk, mert így nem leszünk kitéve megfélemltetéseknek. Április második felében kezdik kiadni a kereseti, jövedelmi és vagyoadókra vonatkozó fizetési meghagyásokat, amelyek ellen, ha sérelmesek, 15 nap alatt kell fellebbezni az adófelszólamlási bizottsághoz.

Április 30-ig lehet jelentkezni mindazoknak, akik eddig bármilyen okból a hadi és gyermekkedvezményt nem nyerték el. Hadikedvezményt nyerhetnek, akiknek Károlycsapatkereszt, vitézségi érem, kitüntetésük van és adóalapjuk (ház föld és kereseti) nem haladja meg az 50 pengőt. Gyermekkedvezményben részesül az a családapa, akinek kettőnél több gyermeke van a részére kiosztott OFB. föld után fizetendő használati díjból.

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

DR. SCHUSCHNIGG KURT osztrák miniszterelnök csütörtökön délután repülőgépen — Dr. Darányi Kálmán miniszterelnök látogatására Budapestre érkezett. Vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó kihallgatáson fogadta a dunamenti testvér-ország kancellárját, aki később Darányi miniszterelnökkel folytatott nagyjelentőségű tárgyalást a két országot érintő aktuális politikai és gazdasági kérdésekről.

ZÁHONYI ALADÁR kir. járásbírósi elnököt dr. Lázár Andor igazságügyminiszter Komáromba helyezte át. A gyomai járás lakossága szinte sajnálattal búcsuzik a kiváló szaktudással, nagy munkaenergiával és meleg emberi érzéssel megáldott férfiutól, aki mindenki tisztelt és nagyrabecsült, s kinek távozásával szegényebb lett a járás vezető társadalma. Új állomáshelyén is a jó Isten áldása kísérje.

DR. UGRIN LÁSZLÓ, a szarvasi járás új főszolgabíróját 350 teritékes banketten köszöntötte a járás népe. Endrőd község kiváló szülöttjének ünnepelésére a község vezető emberei közül huszan jelentek meg, s Harsányi László főjegyző hatásos beszédben köszöntötte szülőfaluja nevében az ünnepeltet.

SORTÚZ PÁRIS KÜLVÁROSÁBAN. A moszkvai szovjet receptje szerint a francia kommunisták „próba-forradalmat” rendeznek a legnagyobb részben marxista lakosságú Clichy (Klicsi) nevű városrészben. Kommunista és szociáldemokrata munkástömeg meg akart támadni egy mozi, ahol a francia szocialista-párt egy nemzeti irányu darabot akart előadni. A rendőrség utját állta a moziba való betörésnek, miközben a mindinkább megnövekedett és dühöngő tömeg előbb kövekkel dobálta a rendőrséget, majd revolverlövéllyel és kézigránáttal akarta viszszereszorítani. Végül a rendőrség is fegyverhasználathoz folyamodott. A rendőrség részéről halállal vívódnak öten, megsebesültek 242-en, a kommunisták közül nyolcvannégy a súlyosan sebesült és százra tehető a könnyen sebesültek száma. Az ostromot Thorez, a kommunistapárt főtitkára irányította. Vér és vér mindenütt. Ugy látszik a „vörös” szín ezt jelképezi.

LELŐTTE TÁMADÓJÁT EGY RENDŐR. Turkevén Zsadányi Imre és Katona István részeg földmivesek megtámadták és földreterpérték Elek Imre rendőrtörzsmestert. Nehéz helyzetében Elek kénytelen volt elővenni revolverét, mely dulakodás közben elsült és a golyó Zsadányit nyomban megölte. A hivatalos vizsgálat megállapította, hogy a törzsmester jogos önvédelemből használta fegyverét.

AZ ADEVERUL c. oláh újság cáfolni próbálja egy F. Chaster nevű angol politikus cikkét, aki Romániában hosszabb ideig köruton volt és megállapította, hogy Bukarestben a közlekedés lebonyolítása nagyon primitív, az oláhok a városokban duslakodnak, s ugyanakkor a falvakban nagy a nyomorúság, a népdiszónokkal és tyukokkal együtt lakik, lovaik dülöngenek az éhségtől és rühesek.

DOKTORRÁAVATÁS. Zeőke Pál székesfővárosi tisztviselőt, márc. 6-án, a budapesti egyetemen jogtudományi doktorrá avatták. Gratulálunk!

AZ UNIVERZUL nevű oláh lap dühöng, hogy az egyik külföldi rádió az oláhokról csak mint cigányokról emlékezett meg. Azt véljük, hogy magyar cigányok tiltakoznak az őket mélyen sértő összehasonlítás ellen.

APAGYILKOSSÁGÉRT tartóztatta le a csendőrség Pásztor József és Mihály keceli gazdákat. Tizenkilenc előtt megfolytatták atyjukat: Pásztor Jánost, s most egy névtelen levélíró felhívta rájuk a hatóság figyelmét. Az ügyészség fogházába szállították őket.

ENDRŐDI

népesedési adatok

Az elmúlt február 15 — március 15-ig a keresztség szentségében részesültek: Babarik János földművelés leánya Ilona Eleika, Tóth Lajos leánya Eleika Piroška, Sóczó Elek földművelés fia Imre, Kurilla Vince szücs leánya Mária Terézia, Szujó István földművelés leánya Irén Cecília, Melis György földművelés leánya Piroška Zsuzsánna, Balogh Lajos földművelés leánya Eszter Veronika, Sóczó György földművelés leánya Margit, Szilágyi Lajos földművelés leánya Irma Magdolna, Bula Imre földművelés fia Lajos László, Gyuricza Imre földművelés leánya Ilonka Irma, Lazur János gazdasági cseléd leánya Irén Eszter, Szabó Sándor földművelés fia Lajos János, Timár János földművelés fia Béla Zoltán, Hornok Imre földművelés leánya Ilona Szeréna, Német György földművelés fia Béla György.

Házasságot kötöttek az Úr oltára előtt: Molnár István földművelés hely. vall. és Giricz Margit rk. — Lazur János gazdasági cseléd rk. és Urbán Eszter rk.

Elhunytak az Úrban: Kurilla Ilona 10 hónapos tüdőlob, özv. Tóth Istvánné Farkas Anna 61 éves elmezavar, Varga József 78 éves szivizom elfajulás, Roncsok Mihály 72 éves tüdőtüdőgúlkór, Juhász László 2 és fél éves, Dávid Miklós 22 éves tüdőgúlkór, Czikkely Imre 33 óra, velszuleletti gyengeség, Uhrin Mihály 63 éves tüdőlob, Hatvani Lajos 13 éves agyhártyalob, Uhrin Mária 12 éves tüdőlob, Papp Imre 71 éves szerviz szivbaj, Barják Benőné Rácz Etel 25 éves hashártyalob, Tóth Ignáczné Csuvár Ilona 40 éves tüdőgúlkór, Szujó Etel 23 éves szivbénulás, Koloch Jánosné Hornok Erzsébet 83 éves szivizom elfajulás, Frolyó István 56 éves májdaganat, Timár Vince 6 hónapos táplálkozási zavar, Hunya Dezső 34 éves szivbénulás, Szujó István 65 éves villámcsapás, Rácz Lajos 39 éves tüdőgúlkór, Hegedüs Vincéné Timár Terézia 44 éves vesegyulladás.

Eljegyzések: Szőke Lajos földművelés Gonda Erzsébettel, Ambrus István földművelés Kopcsek Annával, Sánta János földművelés Paróczai Eszterrel, Jnhász Imre traktorkezelő Csiga Erzsébettel, Jantyik János földművelés Korcsok Máriával, Timár György földművelés Vaszkó Máriával.

A CSEHEK dr. Rédeky István ügyészt elbocsátották szolgálatából, mert az állami ünnepen nem tüzte ki a cseh zászlót.

A VALENCIAI TARTOMÁNY vörös kézen levő részein súlyos zavargások törtek ki az éhség miatt. A vörösök a zavargásokat irgalmatlanul elfojtották, s az egyik községben nyolcvan embert végeztek ki. A madridi vörös védelmi bizottság kétségbeesett lépésre határozta el magát. A fővárosban 12.000 tizenöt-tizenhat éves ifjút besoroztak, s ezeket küldték harcba a nemzetiek ellen az északkeleti arcvonalon. A szerencsétlen gyermekek ezrei estek áldozatul a kommunista anarchiának.

KÉZIMUNKA ALKALOM. Gyomán Attila utca 19 szám alatt (ungyi féle ház) könnyű kézimunkához gyakorlott kézimunkázó leányok és unatkozó asszonyok kerestetnek. Munkadíj darabonként 2.50 fillér. Jelentkezőket díjmentesen betanítják. Jelentkezni lehet naponta délután 2—6 óra között.

MINDENKIT ÉRDEKEL, hogy egy pénzügyminiszeri rendelet lehetővé teszi az árverés alá kerülő ingatlanok bírói uton magánkézből való eladását. A rendelet szerint, ha mező, erdő, szőlő, vagy kertgazdasági ingatlanra, ugyszintén kis- és nagyközségben fekvő házas beltelkekre vonatkozóan árverés van kitűzve, a jelzálogos hitelező, vagy az adós legkésőbb 30. nappal az árverés határnapja előtt azt a kérelmet terjesztheti elő, hogy a bíróság árverés helyett az ingatlanok végrehajtási árverés hatályával, bírói uton, magánkézből eladását rendelje el.

Szolnokra vitték helyszíni szemlére

a lázalmában önmagára valló hatszoros gyilkost

A csendőrök Szolnokra szállították Szunyogh István 23 éves fiatal embert, aki a váci fegyház kórházában, lázalmában sorozatos gyilkosságokat vallott be.

A székesfehérvári csendőrök az utóbbi napokban Szunyogh beismerő vallomása alapján végigjárták azokat a helyeket, ahol az állítólagos gyilkosságok történtek. Először maguk a hatóságok is azt hitték, hogy a lázalmában tett beismerő vallomás nem fedi a valóságot, de az érdi és csákberényi helyszíni szemlén meggyőződtek róla, hogy Szunyogh igazat mondott lázas állapotában. 1931 augusztus 22-én kétség-telenül ő ölte meg és rabolta ki Köles Ferenc napszámot, 1933 január 6-án pedig Csákberényben megölt egy ismeretlen csavargót, mert — jobb cipője volt, mint néki.

Szolnok környékén négy gyilkosságot követett el.

Mindegyik áldozatával állati kegyetlenséggel végzett.

A szolnoki hatóságok helyszíni szemlére viszik ki Szunyogh Istvánt, aki most már semmit sem tagad...

Alleluja!

Mit jelent az a szó, amelyik megcsendül a föltámadási körmenetet vezető pap ajkán és onnét elkapva a husvét ünnepi örömeivel éneklő ezt a hívőserget? Mit jelent ez a szó: „Alleluja?”

Az Ószövetség rövid, de kifejező hálásóhaja ez és a magyar jelentése: „Hála legyen az Istennek!”

— Hála legyen az Istennek — mert megváltott bennünket! Hála legyen az Istennek, mert megszerezte nekünk bűnösöknek a megtisztulás lehetőségét! Hála legyen az Istennek, mert föltámadásával elvetette a halál szörnyűségét azok számára, akik parancsát hűen követik!

Az Újszövetség hívei ebben az értelemben zengik az „Alleluja”-t.

Ha ez az Alleluja értelme, akkor vajjon ráillik-e mindenkinek az ajkára? Hálát adhat-e a megváltásért, aki a megváltásban részesülni nem akar, mert lelkét a bűntől nem tisztítja meg? Hálát adhat-e Istennek a halál legyőzéseért, az, aki bűnben meghalt lelkét töredelmes gyónással föltámasztani nem akarja? Nemde szomoró ellentmondás ilyenek ajkán a harisgó „Alleluja”?

Szivleljük meg az igazságot: Alleluját csak az énekelhet igazán, akinek bűnös lelke a bűnbocsánat szentségében föltámadott!

MEGFOJTOTTA anyját egy csereszmester. Megdöbbenő anyagyilkosság történt Marcaliban. Pandur István csereszmester megfojtotta anyját, özv. Pandur Ferencné. Letartóztatásakor beismerte, hogy a gyilkosságra vadházastársa, Orosz Istvánné bujtatta fel. Orosznét is őrizetbe vették.

HÁROMSZÁZ FRANCIA, HÁROMSZÁZ ANGOL DIÁK MEGHIVÁSOS NYARALÁSA MAGYARORSZÁGON. A Magyar Egyetemi és Főiskolai Hallgatók Országos Szövetsége Idegenforgalmi és Utazási Irodája ez év nyarán háromszáz francia és háromszáz angol diák magyarországi utazását rendezi meg. Ezáltal lehetőséget nyújt mindazok számára, akik a fennálló valutáris rendelkezések következtében nem utazhatnak külföldre, hogy otthon is tökéletesítsék nyelvtudásukat egy-egy általuk meghívott francia, vagy angol diák társaságában. A külföldi diákok igénylését már most előjegyzni, igénylési lapot készségiel küld a MEFHOSZ Idegenforgalmi és Utazási Irodájára, Budapest, IX., Ferenc krt. 38. fsz. 2. Telefon: 772—74.

NINCS EGYKE a halasi cigányok között. A belügyminiszer rendelete értelmében a halasi csendőrség most fejezte be a cigányok összeírását. Az érdekes adatokból kiderült, hogy a kiskunhalasi „Csereszmester” 38 cigánycsaládnak saját háza van. Az összeírt 355 cigány közül csak 8 tudja leírni a nevét, a többi irástudatlan. A cigányok közül csak 10-nek van megállapítható foglalkozása. A csereszmesteri cigánytelep lakói kivétel nélkül döghussal táplálkoznak. Az egyke ismeretlen közöttük. Két családban 18, négy családban 16—16 gyermeket számoltak össze a csendőrök.

Husvétí szózat a legényekhez!

Hiába mondják, hogy mi vagyunk a világ legszerencsétlenebb népe, hiába mondják hogy turáni átok ül rajtunk, hiába nyirbálták meg országunkat — aki ismeri a magyar falusi fiatalságot, mind a két szemével látja a magyar rögön fejlődni, nem csak az acélos buzát, hanem az acélos izmu és lelki magyar fiatalságot is.

Ennek a fiatalságnak ügyéről van most szó! Ennek a fiatalságnak összefogásáról, fejlődéséről boldogulásáról — jövőjéről.

Ne mondja azt senki, hogy próbáltak már ilyet máskor is, hogy az is ki fog aludni mint a hulló csillag! Ha magyar versenyzőink az Olimpiász előtt mondják, hogy nem érdemes elmenni és versenyezni, — vajjon ünnepelte volna őket a világ?! A falusi magyar dolgozó fiatalság is versenyképes és elég erős ahhoz, hogy boldogabb jövőt teremtsen magának.

A magyar Katolikus Legényegyletek agrárfiúságának célkitűzéseit lehetetlenség egy ujságikk keretén belül megjelölni. De minden endrődi legény és ifju gazda érezze kötelességének felvenni a kapcsolatot az 50—60 főnyi kis csapattal, amely elindult a szebb magyar jövő felé.

Husvét vasárnapján és hétfőjén mutatkozik be az egymásra talált falusi dolgozó ifjuság az Endrődi Kat. Legényegyletben.

Vasárnap d. e. a templomban zászlószentelés, d. u. 4 órakor a Kat. Népház mozttermében, melyre minden endrődi legényt és gazdát szeretettel meghív a Legényegylet. Este 7 órakor műsoros vidám estét rendeznek a legények ugyanott. — Husvét hétfőn d. u. 5 órakor vidám műsoros előadás lesz, este 7 órakor pedig a legénybál kezdődik a Népház nagytermében.

És akik eljöttök ezekre az előadásokra és bála, ne csak egy mulatság muló emlékét vigyék haza — hanem az Egylet iránt való szeretettel köszönjétek el a viszontlátásra.

Víszontlátásra az Egyesületünkben, a Kat. Népházban, ahol minden jóérzésű dolgozó magyar legényt tárt karokkal várnak a fiuk!

Minden vasárnap d. u. 6—9-ig az Egyesületben megbeszéljük a napi problémákat, gazdasági szakkérdéseket, szó van a nagy világmozgató eszmékről — ott ismerjük és ott szeretjük meg egymást.

Ha a kismadár énekekkel tudja köszönteni a tavaszt, ha az ibolya ramosolyog a természet ébredésekor a nagyvilágra — ti legények, ti öregek, akikben embersziv van, tudjatok ti is örülni a magyar tavasznak; a magyar fiatalságnak. Tanuljátok meg szeretni és támogatni egymást s a magyar tavaszra a Kat. Agrárfiúsági Legényegyletre úgy nézzetek mint a jövő zálogára.

F. B.

Mi a valóság Spanyolországban?

Angol hivatalos adatok

A Népszava és más liberális újságok szépitő és ellentmondó tudósítása úgy megzavarta az olvasó munkásréteg felfogását, hogy sokan csak mosolyogtak és ferdítésnek vették a külföldi és belföldi lapok tudósítását a spanyol vörösök rémletteiről.

Több héttel ezelőtt Angliából részben a kormány, részben az angol munkáspárt megbízásából egy *nyamozó bizottság* járta be a spanyol vidékeket és *közokiratokkal*, halóságai nyilatkozatokkal, s *tanuk esküvel megerősített vallomásaival* állapította meg *hitelesen* a valóságot.

A nyomozó bizottság hiteles jelentése a természetellenes kegyetlenség oly eseteiről tesz tanúságot, aminőkre még az emberevő vadak között sem akadhatott példa.

A kommunisták mérszálását gyakran a legborzalmasabb kínzások, megcsönkítés vagy meggyalázás előzte meg. Az áldozatokat néha elevenen megégették vagy szét darabolták, a csecsemőket a házak falához paskolták. És nemcsak a papok, hivatalnokok vagy tehetősebb polgárok ezreit koncolták fel, de pártállásra tekintet nélkül nem irgalmaztak az orvosoknak, emberbarátoknak, sőt koldusoknak sem és áldozataik névsorában néhány hónapos csecsemőtől kezdve kilencvenkét éves aggyastyánig minden korosztály képviselve van.

A borzalmakra a jelentésből vett következő idézetek vetnek világot:

Azuaga-ban a sirások kijelentették, hogy ők csak holtakat temetnek, eleveneket nem. Megtörtént ugyanis, hogy csoportos kivégzések során a vörös hóhérvölgyökön a sebesült, még élő áldozataikat is eltemették.

Granja de Torrehermosában legyilkolták Don Pedro Rubio Liebariat, a helység lelkesét. A haladoklót kirabolták és miután nem tudták letépni karkötőóráját, levágták jobbkezét. Ugyanott a temetőben halomba rakva találtak borzalmasan szétroncsolt, félmeztelen női hullákat, köztük 9—10 éves leánygyermekeket. Az orvosi vizsgálat valamennyin megállapította a meggyilkolás előtti meggyalázás kétségtelen nyomait.

Manuel Cubilo Jimeneznek, Baena város polgármesterének feleségét és öt gyermekét, akik közül a legidősebb nyolcéves, a legfiatalabb hét hónapos volt, hirtőnbe vetették. A bevonuló csapatok ott találták meg valamennyiök fejével szétroncsolt holttestét. A holttestek helyzete mutatta, hogy az anya testével védte gyermekeit.

Calera Chozasban vörös banda tört be Bonifacio Resino Avila jótekonyságáról híres hatvannolcéves polgár és hatvannégyéves felesége lakásába. Az aggyastyán kezét-lábát levágták, majd felesége szemeláttára aggyonszúrták, azután kinyomták az öreg nő szeméit, levágták végtagjait és felvágták hasát.

San Martin de Valdeiglesiasban előkelő nőt halálra ítélték és a kivégzés előtt mindegyiküket egyenként huszonöt gonosztevő becsteleltette meg az áldozatok családtagjainak szemeláttára. A szerencsétlen nők jajszékelték, hogy inkább ezer kihalált viselnek el.

Arthur Bryant, ismert angol köziró a jelentéshez írt előszavában elbeszéli, hogy mult tavasszal, a néparcél-uralmának kezdetén, beutazta Spanyolországot és mindenütt látta a közelgő tragédia és

fojtogató rémuralom ijesztő jeleit. A nemzetközi kummünizmus előharcosai mindenütt a gyűlölet magvát vetették el a tudatlanság, nyomor és rossz kormányzás által előkészített talajban. Mindenütt a sarlókalapács jelvény volt látható, mindenütt felemelt ököllel, az osztálygyűlölet jelével üdvözölték az utasokat. A civilizáció alapjai mindenütt omladoztak, a vérzivatar könyörtelenül közeledett.

Ilyesmik történhetnek meg a múlt XX. században azok részéről, akik elvetik az Istent, vallást, faj- és emberbaráti szeretetet, becsületet, emberies érzést, a családi tüzhely szentségét, az anya és a nő tisztességét. — Magyar nők, magyar leányok okulhattok!

A polgári légoltalom

két főirányban nyilvánul meg. Az egyik a hatósági légoltalom, a másik a lakosság önvédelmi szervekedése, melyet teljesen kialakítva légoltalmi ligának hívunk. A polgári légoltalom — s ezt jól meg kell érteni — hatósági része csak a középületekre, közterületekre s általában a közérdek megóvására vonatkozik. Ez azt jelenti, hogy a megszervezendő hatósági légoltalmi szervektől senki sem várhatja egyénileg a saját életének, vagy vagyonának külön-külön való megvédését, mert ez a feladat már az egyesek önvédelmi kötelezettségét képezi. Ugyis ki lehet fejezni ezt a szabályt, hogy a hatósági légoltalom az utca ajtóig terjed, tehát a kerítésen és az ajtón belül a védekezési kötelezettség a háztulajdonost terheli. A hatósági légoltalom gondoskodik arról, hogy az okozott tüzvész, gázfertőzés, közlekedési akadályok mielőbb megszüntteteszenek. Gondoskodik arról is, hogy középületek, templom, iskola, községháza, kórház stb. lehetőleg idejében értesítve legyenek a légi veszélyről, esetleg kiűritessenek s általában a gyülekezések, tömegek együtt tartózkodása gyorsan megszűnjék, mert annál ki ebb a kár életben és vagyonban, minél szét szortabban vannak az egyének és vagyontárgyak.

A lakóház és család légoltalmát tehát függetlenül a hatósági intézkedésektől, de a hatósági utasításokat pontosan betartva és a hatósági légoltalommal szoros összhangban, a családfőnek és háztulajdonosnak kell alaposan sajátérdekében megszervezni.

Rátérünk annak ismertetésére, hogy először is a hatósági légoltalom milyen szervek és osztagok igénybe vételével történik és értekezésünk későbbi folyamán arra is, hogy a családi és lakóház légoltalmát miképpen kell a leghelyesebben és legolcsóbban megszervezni.

A községi képviselőtestület

folyó hó 2-án tartott rendkívüli közgyűlésén újjólag fontos és a község haladását célzó határozatokat hozott.

A HONSZ helyi csoportjának és egyéb községi szociális intézmények mint munkásifjak otthona, gyümölcs-termelők és méhészek egyesülete elhelyezésére megvásárolta 4.500 pengőért a Kenyeres-féle Széchenyi utcai házat.

A főjegyzői lakást a régi csendőr laktanya helyén még ez évben fel akarja építeni s erre nézve döntését meghozta azzal a feltétellel, hogy az egészségvédő ház átalakítását és berendezését a vármegye segélyképpen elvégezteti.

A tanítóföldi és kántortelepi ujtelepek, valamint a gyomavégi lakosság egészséges ivóvízzel való ellátása céljából egy northon kut furatását határozta el a jövő évben.

A csudaballai legelő feljavítására, fásítására és szin létesítésére 1500 pengő államkölcsönt vett föl a földmivelésügyi miniszter Ur által nyújtott 380 P segély elfogadása mellett.

A kondorostanyaiak kérelmét a III-ik orvosi állás megszervezése és a kisutca megváltása tárgyában nem teljesítette a képviselőtestület. Ugyanis az orvosi állást az összes tanyai lakosság érdekében óhajtja egy későbbi időpontban megoldani, míg a kisutca területe törvényszerint ugyanis a községé s így azért kártérítés nem jár. A község hajlandó átvenni a kisutcát, ha érdekelt felek a területet ingyen adják. Egyébként ez a kis ut darab nem olyan elsörendű közérdekű közlekedési vonal, mely a község egész közönségét érdekelné s így kisajátításnak helye nincs.

Drezmán József és Dinya Imre tévesen kivetett közmunka tartozásait törölte és jóváhagyta a Szabó Imrével az ujtelepi körgáttal kapcsolatban megkötött csereszerződést.

Állást foglalt újjólag amellet, hogy Endrőd község Nagylapos állomással kapcsolatban vasutállomás elnevezést nyerjen.

Bóné Sándor, Puj Gyula, és Ötvös Mihály cigányok illetőségei elismerése iránti kérelmét elutasította. Egy drb. törzskönyvezett bikának az Országos tenyészállat vásáron való beszerzését kimondotta s egyben megállapította, hogy ezen törzsbika után a fedeztetési díj 10 pengő lesz. Azok a gazdák akik teheneiket törzskönyveztették, származási igazolványt kapnak.

A községi földeknek kishasznosbérletbe való adása iránt Szabó Péter és társai által benyújtott kérelmet elutasította, miután a községi földek a mult évben lettek 6. évre újból bérbeadva, egy kisebb része pedig gazdálkodásra befogva. A kérelem miután a szerződések már jóvá is vannak hagyva, elkészt. A kocsorhegyiek legelőbérlet iránti kérelmet teljesítette és az eddigi területnél 5 holddal többet adott ki a közgyűlés.

Végül a közgyűlés egyhangulag megválasztotta véglegesen irodatisztvégrehajtóvá: az eddig helyettesként működő Szabó Istvánt.

Közgazdasági hírek

Mezőgazdasági hírek

— A Külkereskedelmi Hivatal — a kormány felhívására megkezdte a tárgyalásokat az **ujbuza** kiszállítási új módozatáról. Eddig a kereskedők között oszlották ki a kiviteli kontingenseket, ezentul a kiviteli engedélyeket csak azok kapják, akik pontos bejelentést adnak a Külkereskedelmi Hivatalnak meglévő buzakészletükről. Az új intézkedés azt szolgálja, hogy a gazda magasabb buzaárakat kapjon. A gabonaszállítók ugyanis nem fogják megvárni azt az időt amikor Olaszország vagy Svájc felé megindul a kivitel, hanem már előzőleg megkezdik a buzakészlet összevételét és ebből csak haszna lehet a gazdaközönségnek.

A Földmivvelésügyi Minisztérium 85.000/1937. V.—1. sz. alatt kiadta az 1937 évi **gyapjuteremés** átvételére vonatkozó rendeletét. 750.000 kg. belföldön fel nem dolgozható gyapju kerül kivitelre. Az átvételi árak magasabb lesznek, mint a múlt évben. A Futura kapott felhatalmazást, hogy a Gyapjubecslő Bizottság által kibocsátandó és a mindenkor átvételi árakat feltüntető gyapju-árlapokat a legszélesebb körben közzétegye.

A Külkereskedelmi Hivatal új rendszert vezetett be a **lókivitel**nél is, melynek alapelve az, hogy a kivitel által elért kedvezményekben elsősorban az állattenyésztő gazdák részesüljenek. Jövőben a cseh és németországi lókivitel a Hangya szövetkezeli központ és a magyar mezőgazdák szövetkezete által 50—50% részesedéssel alapítandó **magyar lókiviteli iroda** fogja lebonyolítani. A kivitelre kerülő lóanyag felvásárlása a körzeti mezőgazd. kamarák által rendezendő lóexportvásárokon történik. A magyar lókiviteli iroda a földmivvelésügyi minisztérium, a külkereskedelmi hivatal és egy a hivatalos gazdaérdekeltségű alakuló szakbizottság ellenőrzése alatt fog működni, felszámítható költségeit ez a bizottság állapítja meg, melyek — minden haszon kizárásával — nem haladhatják meg a tényleges önköltséget. — Mint halljuk, e nagyszerű újítást az Országos Mezőgazdasági Kamara elnöke: Mecsér András kezdeményezte.

Legkisebb napszám- bérek megállapítása

Dr. Darányi Kálmán m. kir. földmivvelésügyi miniszter 51.400/1937. VIII. a. 1. sz. alatt február 19-én rendeletet adott ki az összes mezőgazdasági kamarákhoz a legkisebb napszám-
bérek megállapítása ügyében. A rendelet így szól:

„A mezőgazdaságban alkalmazott mezőgazdasági munkások (napszám-
mosok) részére készpénzben vagy terményben fizetett napszám-
bérek megállapítása körüli eljárás zavar-
talanságát minden rendelkezésre

álló eszközzel biztosítani kívánom. A napszám-
bérek folyamatos és kel-
lő időben való megállapításának a
multban gyakran egyik akadályja az
volt, hogy a munkabér megállapító
bizottságok egyes járások, városok
területére megszervezve nem vol-
tak, illetőleg a kiesett tagok pótlá-
sáról nem történt idejében gondos-
kodás.

A legkisebb napszám-
bérek gyors és a gazdasági viszonyok alakulá-
sával párhuzamosan történő meg-
állapításhoz fűződő rendkívül fon-
tos szociális, de termelési szem-
pontokra is való figyelemmel fel-
kérem a T. Mezőgazdasági Kama-
rát, hogy tegye sürgősen vizsgálat
tárgyává, hogy működése területén
a legkisebb munkabér megállapító
bizottságok mindenütt meg vannak-
e szervezve, illetőleg, hogy az el-
nök, (helyettes elnök) és igazgató-
sági tagok némelyikének kiesése
következtében pótlás nem mutatko-
zik-e szükségesnek?

Amennyiben pedig az idevonat-
kozó intézkedés szükségessége fenn
forogna, felkérem a T. Kamarát,
hogy a mezőgazdasági munkások
munkaereje jogosulatlan kihasználásának
meggátolásáról szóló 1923:
XXV. tc.-ben körülírt módon a bi-
zottságok megszervezését illetőleg
a szükségesnek mutató pótlások
iránt sürgősen megfelelően intéz-
kedjék. A netaláni miniszteriális in-
tézkedést igénylő esetekben pedig
előterjesztését a T. Kamara soron-
kívül tegye meg. Budapest, 1937.
február 19-én dr. Darányi Kálmán
s. k. m. kir. miniszterelnök, föld-
mivvelésügyi miniszter.”

Kamaránk a vett rendelet értel-
mében azonnal megtette a szüksé-
ges intézkedéseket.

Helyzetjelentés a gabonapiacról

Buza: A megelőző hét langha
irányzatával szemben az elmúlt hét
folyamán a buzaárak úgy az ame-
rikai, mint az európai tőzsdéken
megszilárdultak. **Rozs:** A rozsárak

alakulása követte a buzaárak irány-
zatát és ennek megfelelően úgy a
külföldi, mint a belföldi árak szil-
árdulása állapítható meg. **Árpa és
zab:** Olasz viszonylatban árpakon-
tingens kimerült. Belgium részéről
érdeklődés mutatkozott közepes mi-
nőségű magyar sörárpa iránt és si-
került már eddig is igen jelentékeny
mennyiséget Belgiumba eladni. Zab,
kivitel szünetel — belföldi árak meg-
szilárdultak. **Tengeri:** A tengeri
árak megszilárdultak, a májusi ha-
táridős tengeri 30 fillérrel emelkedett.

**Endrődi munkástömegek ide-
genben.** A költöző madarak sor-
sát élük a földmunkások is. Késő
ősszel haza jönnek pihenni, tavasz
elején összehajóznak és messze-
messze idegenbe vándorolnak küz-
deni a testért, a ruháért, a gyomor-
ért, a kenyérért. Verejtékes rab-
szolgasorsukat csak az enyhíti, hogy
ilyenkor a húsvéti szentidőben szinte
bűnbánattal és bűnvallomással meg-
tisztult szívvel Isten oltárához járul-
nak és segítséget, erőt, egészséget
kérik attól, aki előtt nincs mun-
kás és munkaadó, hanem csak te-
remtmény, gyermek, irgalmat, áldást
ésdő bűnbánó. Az elmúlt hetekben
munkásrajok lepték el a község-
házat, hogy „megesinálják a szerző-
dést” azokkal az uradalmakkal, ahol
már évek óta becsületesen dolgoz-
nak, s ahol értékelik a szorgalmas
munkát. Március 15-ig az alábbi
szerződéses történetek: Farkas
Gyula macskási uradalmába 50 női
munkás. Léderer-gazdaság pusztai-
zónhalmi uradalmába 40 öthónapos és
20 kéthónapos nő-idénymunkás. Mun-
kavezető: Vaszkó Mária. A pusztai-
tenyői gazdaságba: 35 öthónapos
női-idénymunkás. Munkavezető: Di-
nya Margit. Vastaghalmi gazdaság-
ba: 12 női munkás. Gróf Wenck-
heim József ókigyősi uradalmába 81
munkás Majoros Imre vezetésével.
Mezőhegyesi állami gazdaságba 75
munkás hat hónapra. Munkavezető:
Rácz Lajos. Purgly Emil gazdasá-
gába 38 arató és 80 idénymunkás.
Az állami utmunkálatokhoz eddig
200 munkás nyert felvételt.

Az Egységes Munkás-Otthon
elnöksége uradalmakhoz még kész-
séggel közvetít minden tekintetben
megfelelő, kifogástalan magaviseletű
és szorgalmas férfi és női munká-
sokat.

VASUTI MENETREND

Gyomára érkező vonatok:

Budapestről	—	2.21
Békéscsabáról	—	5.38
Budapestről	—	6.34
Déaványáról	—	6.55
Békéscsabáról gyors	—	10.06
Budapestről	—	10.27
Déaványáról	—	11.47
Budapestről gyors	—	11.57
Békéscsabáról gyors	—	14.20
Déaványáról	—	16.51
Békéscsabáról gyors	—	16.58
Budapestről	—	20.39
Déaványáról	—	22.00
Békéscsabáról	—	23.56

Gyomáról induló vonatok:

Budapestre	—	0.05
Békéscsabára	—	2.31
Déaványára	—	3.43
Budapestre	—	5.45
Békéscsabára	—	6.35
Budapestre gyors	—	10.07
Békéscsabára	—	10.35
Békéscsabára gyors	—	11.58
Déaványára	—	12.45
Budapestre	—	14.30
Budapestre gyors	—	16.59
Déaványára	—	17.41
Békéscsabára	—	20.49
Déaványára	—	20.50

HIRDETÉSEK

Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R.-T., Endrőd

Fiókinézeti: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellett.

ELADÓ HÁZ. Özv. Timár Péterné II., 549 szám alatt levő háza eladó.

Özv. Kreznerics Ferencné Sugár-
utcai háza eladó. — Értekezni lehet
vitéz Baranyai István bankigazgatónál.

Eladó kedvező fizetési felté-
telek mellett 8 kishold
föld, a Nagypéres dűlőben; Décs-
páskumon 2000 négyszögöl, Dávid-
dűlőben 2340 négyszögöl szántó. —
Érdeklődni lehet: **Békéscsabán, a
Békésmegyei Keresk. Banknál.**

ÓRA ÉKSZER DISZTÁRGY

A legszebb
HUSVÉTI
AJÁNDÉK

GRUBER

órás, ékszerész

MEZŐTUR
Bazár-épület

ENDRÖD
Andrássy-ut

Az Endrőd-Gyomai Takarék-
pénztár Rt. mindenféle

gabonaműt
magas piaci áron
VÁSÁROL.

A Katolikus Népszövet- ség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet
az elhalálozás miatt jelentkező
gondot, megnyugvást
szerezhet magának és csalá-
djának

Iratkozzék be tagul!

Tagfelvétel és a díjak be-
fizetése az Endrőd-Gyomai
Takarékpénztár Rt.-nél
Endrődön. Tag lehet min-
den 14-65 év közötti egvén
Orvosi vizsgálat nincsen!
Legkisebb havi díj 50 fillér.

„Az Egyházmegyei Hatóság
1238/1934. sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:

Walthier György

Főmunkalárs:

Csernus Mihály

Kongorác János könyvnyomdájá
l'örökszemlők, Telefonszám: 21.